

Kommunal planstrategi 2020-2023

Lødingen kommune

INNHALDSFORTEGNELSE

1. INNLEDNING.....	4
1.1 Hvorfor utarbeide en planstrategi?	4
1.2 Planstrategien i det kommunale plansystemet	4
1.3 Evaluering av kommunens planstrategi 2016-2019.....	6
2. PROSESS OG RAMMER	7
2.1 Prosess	7
2.1.1 Planprosesser.....	7
2.2 Overordnede føringer	7
2.3 Prioriterte satsingsområder i Lødingen kommune	8
3. UTVIKLINGSTREKK OG UTFORDRINGER	9
3.1 Befolkningsutvikling og sammensetning.....	9
3.2 Levekår og folkehelse.....	9
3.3 Næringsliv og sysselsetting	10
3.3.1 Arbeidskraft og kompetanse.....	11
3.4 Boligbygging	12
3.5 Miljø og klima.....	12
3.6 Transport og infrastrukturbygging	13
3.7 Langsiktig arealbruk.	14
3.8 Kommunal tjenesteyting og forvaltning og utfordringene framover innenfor kommunens tjenesteområder	14
3.8.1 Økonomi.....	15
3.8.2 Helse og omsorg	15
3.8.3 Oppvekst	15
3.8.4 Samfunnsikkerhet og beredskap.....	16
3.8.5 Digitalisering	16
3.8.6 Klima og miljø.....	16
3.9 Interkommunalt samarbeid	16
4. VURDERING AV PLANBEHOV.....	18
4.1 Kommuneplanens samfunnsdel.....	18
4.2 Kommuneplanens arealdel	18
4.3 Interkommunal kystzoneplan for Vesterålen	19
4.4 Digitalisering av arealplaner, Digitalt planregister og Kommunekart.....	19
4.5 Andre planoppgaver.....	19

4.6 Planer som utgår eller tas inn i andre planer	21
5. PRIORITERTE PLANER 2020-2023	23
6. PLANOVERSIKT	24
7. KILDER	26

Dokumentnavn:	Planstrategi 2020- 2023, Lødingen kommune
Lovhjemmel:	Plan- og bygningsloven § 10-1
Vedtatt i kommunestyret:	12.11.2020, sak 99/20
Siste reviderings dato:	21.10.2020
Kvalitetssikrere:	Per Gunnar Johnsen, kommunedirektør Beth Jensen, Oppvekst Irene Waage, Helse og omsorg Inger Lise Dahl, Stab og støtte Arnold Aalmo, Havneleder Yngve Holm, Teknisk drift Tom R Hanssen, Plan og samfunn
Saksbehandler:	Kristina Husjord, rådgiver plan
Saksnummer:	20/198

1. INNLEDNING

1.1 Hvorfor utarbeide en planstrategi?

Formålet med kommunal planstrategi er å klargjøre hvilke planoppgaver kommunen bør starte opp eller videreføre for å legge til rette for en ønsket utvikling i kommunen. Planoppgaver skal være behovsstyrt og ikke gjøres mer omfattende enn nødvendig¹.

Planstrategien er lovbestemt etter plan og bygningsloven § 10-1²:

”Kommunestyret skal minst én gang i hver valgperiode, og senest innen ett år etter konstituering, utarbeide og vedta en kommunal planstrategi. Planstrategien bør omfatte en drøfting av kommunens strategiske valg knyttet til samfunnsutvikling, herunder langsiktig arealbruk, miljøutfordringer, sektorenes virksomhet og en vurdering av kommunens planbehov i valgperioden.”

Planstrategien er et verktøy for det nye kommunestyret for å vurdere kommunens utfordringer og planbehov i valgperioden. Planstrategien skal ta stilling til om kommuneplanens samfunnsdel og arealdel skal revideres helt eller delvis, eller om gjeldende plan skal videreføres. Vedtaket skal gjøres med bakgrunn i de utfordringene kommunen har som samfunn og organisasjon, og hvilken politikk det nye kommunestyret ønsker å føre. Planstrategien er også et egnet verktøy for å vurdere kommunens plansystem, planressurser og samlede planbehov i kommunestyreperioden knyttet til kommunedelplaner, tema- og sektor(fag)planer.

Planstrategien er ikke en *plan*, men en *strategi*, et hjelpemiddel til å avklare kommunens planbehov med bakgrunn i hvilke behov og utfordringer kommunen har.

Nye mål og strategier for kommunen vedtas i kommuneplanen og ikke i planstrategien.

Planstrategien skal peke ut hvilken retning utviklingen av kommunen skal gå i og har ingen direkte rettsvirkning for kommunens innbyggere. Det kan ikke fremmes innsigelse mot kommunal planstrategi.

1.2 Planstrategien i det kommunale plansystemet

Et godt kommunalt plansystem forutsetter god sammenheng mellom kommunens ulike planer. Fra kommuneplanen, via tema- og sektorplaner, til handlingsdel med økonomiplan. Planer er et verktøy som gir felles målrettet fokus og bidrar til god økonomistyring mot vedtatte mål.

Det er et nasjonalt mål å styrke kommuneplanens samfunnsdel. Planen må peke ut en retning både for planleggingen og virksomheten i sektorene, for arealplanleggingen og for økonomiplanen.

En kommunedelplan for samfunnstema (også kalt tematisk kommunedelplan) er i praksis en temaplan som behandles etter reglene i plan- og bygningsloven. Et eksempel er *Kommunedelplan for fysisk aktivitet, idrett og folkehelse*, som er nødvendig for at kommunen kan få statlige tilskuddsmidler.

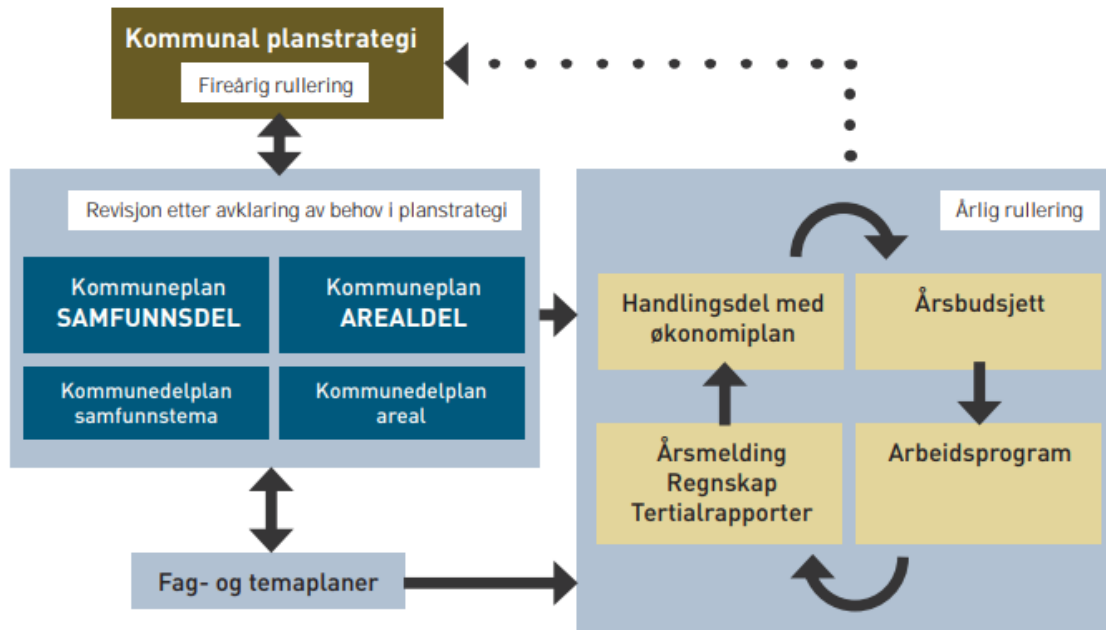
---

¹ Se også plan- og bygningsloven § 3-1, tredje ledd: <https://lovdata.no/lov/2008-06-27-71/§3-1>

² Se lovdata: <https://lovdata.no/lov/2008-06-27-71/§10-1>

Med tema- og sektorplaner menes for eksempel *Hovedplan for vann og avløp*, *Skolebruksplan* eller *Rusmiddelpolitisk handlingsplan*. Noen av disse planene er lovpålagte, andre velger kommunen å lage utover det som er et krav. Ikke alle planer trenger politisk behandling.

Figur 1: Skjematisk framstilling av "fireårshjulet" og "årshjulet" i det kommunale plansystemet.³

Kommunedelplanene skal etter § 11-2 i plan- og bygningsloven ha en handlingsdel som skal rulleres årlig. Handlingsdelen i kommunedelplaner bør legges inn i kommunens samlede handlingsdel med økonomiplan. Det er her de reelle økonomiske prioriteringene gjøres.

I bunn for alt planarbeid ligger et kunnskapsgrunnlag basert på utviklingstrekk og utfordringer i samfunn og kommuneorganisasjon.

Kommuneplan	Kommunedelplan	Tema og sektor(fag)planer	Handlingsdel med økonomiplan
«Visjon og satsingsområder»	«Eventuell utdyping av kommuneplanen»	«Konkretisering»	«Prioriteringer og tildeling av ressurser»
Plan og bygningsloven § 11	Plan og bygningsloven § 11		Plan og bygningsloven § 11 Kommuneloven § 14
<ul style="list-style-type: none"> • Visjon • Satsingsområder • Hovedtrekk arealbruk 	<ul style="list-style-type: none"> • Samfunnstema • Arealbruk for en del av kommunen 	<ul style="list-style-type: none"> • Hovedmål og delmål for område/tema • Forslag til tiltak 	<ul style="list-style-type: none"> • Oppfølging av satsingsområder i samfunnsdelen • Tiltak sorteres/prioriteres i fag-/temaplaner og kommunedelplaner. • Prioriteringer i årsbudsjett og investeringer i økonomiplanperioden.

Figur 2: Funksjon av forskjellige planer.⁴

³ Gode råd, Kommunal planstrategi og rullerende kommuneplanlegging i Nordland:

<https://www.fylkesmannen.no/globalassets/fm-nordland/dokument-fmno/plan-og-bygg/plan-og-bygningsloven/gode-rad---kommunal-planstrategi-og-rullerende-kommuneplanlegging-i-nordland.pdf>

⁴ Gode råd, Kommunal planstrategi og rullerende kommuneplanlegging i Nordland:

<https://www.fylkesmannen.no/globalassets/fm-nordland/dokument-fmno/plan-og-bygg/plan-og-bygningsloven/gode-rad---kommunal-planstrategi-og-rullerende-kommuneplanlegging-i-nordland.pdf>

1.3 Evaluering av kommunens planstrategi 2016-2019

Status per august 2020:

PLANTYPE	PLANENS NAVN	2016	2017	2018	2019	STATUS
Følgende planer var prioritert i perioden 2016-2019:						
Kommuneplan	Kommuneplanens samfunnsdel	Revidering				Ikke revidert
Handlingsplan	Helse- og omsorgsplan*	Ny				Ikke laget
Kommunedelplan	Strategisk næringsplan	Revidering				Ikke revidert
Kommunedelplan	Boligsosial plan**	Revidering				Under arbeid
***	Hamndalsprosjektet	Ny				Påbegynt
Kommuneplan	Interkommunal kystsoneplan for Vesterålen	Ny				Under arbeid
Kommunedelplan	Plan for fysisk aktivitet, idrett og folkehelse	Revidering				Påbegynt
Følgende planer var under utarbeidelse og ble prioritert i henhold til ferdigstillelse:						
Kommunedelplan	Trafikksikkerhetsplan 2016-2020	Revidering				Vedtatt 23.02.2017
Kommuneplan	Kommuneplanens arealdel	Revidering				Under arbeid
Beredskapsplan	Risiko og sårbarhetsanalyse (ROS) og beredskapsplan	Ny				ROS ikke laget, Beredskapsplan rulleres årlig

*Tidligere Pleie- og omsorgsplan

**Tidligere Boligpolitisk handlingsplan, se Planstrategi 2016-2019.

***Er et investeringsprosjekt og har dermed ikke plantype.

- to planer er enten vedtatt eller under arbeid og følger tidsskjema
- tre planer er påbegynt/under arbeid, men er ikke i mål som forutsatt
- fire planer er ikke påbegynt
- én «plan» er et investeringsprosjekt som burde inngå i tilsvarende temaplan og handlings- og økonomiplaner

Inngående status for de ulike planene finnes i planoversikten, kapitel 6.

Flere av planbestillingene fra kommunestyret er ikke gjennomført. Med forankring i politiske vedtak har det gjorts andre prioriteringer.

Planer og fremstilling av disse er komplekst og tar tid, men når de er på plass er de viktige verktøy. Ved fremstilling stilles det krav til et realistisk kunnskapsgrunnlag, medvirkning skal ivaretas, så også hensyn til nasjonale og regionale føringer. Politikk skal iverksettes og sist, men ikke minst skal planene være konstruert slik at de gir resultater.

2. PROSESS OG RAMMER

2.1 Prosess

Planstrategien er utarbeidet i henhold til Plan og bygningsloven § 10-1. Planavdelingen har hatt hovedansvaret for utarbeidelsen. Kommunedirektøren og flere avdelingsledere har bidratt til å kvalitetsikre planstrategien.

Planstrategien er utarbeidet parallelt med *Kunnskapsgrunnlag 2020 for Lødingen kommune* og gjengir utviklingstrekk og utfordringer som har betydning for planstrategien i perioden frem til 2023. Kunnskapsgrunnlaget videreføres i arbeidet med Samfunnsdelen og sammenfattes i et kort utdrag i kapittel 3. Tabeller og kildehenvisninger finnes i grunnlaget.

Etter § 5 og § 6 i Lov om folkehelsearbeid er det lovpålagte oversiktsarbeidet for folkehelse innlemmet i arbeidet.

2.1.1 Planprosesser

Alle planer som vedtas politisk skal utarbeides gjennom prosesser som legger til rette for medvirkning fra kommunens innbyggere. Planprosessen organiseres slik at organisasjoner, brukergrupper, barn og unge og særskilte grupper gis anledning til å delta. For planer som utarbeides administrativt skal det også vurderes hvordan medvirkning fra innbyggerne kan ivaretas, og det skal spesielt legges vekt på muligheter for brukervedvirkning.

Alle offentlige versjoner av Lødingen kommunes planer skal være tilgjengelig på kommunens hjemmeside i et alminnelig tilgjengelig format.

2.2 Overordnede føringer

Kommuneplanleggingen er et effektivt og godt styringsverktøy for bærekraftig samfunnsutvikling og arealbruk. Nasjonale myndigheter forventer at all planlegging skal ha FNs 17 bærekraftsmål som grunnlag for den kommunale planleggingen. Det skal arbeides med bærekraftmålene ved starten av arbeidet med samfunnsdelen, der kommunen går igjennom og prioriterer hvilke mål det skal fokuseres på, utfra kommunens utfordringer.

Figur 3: FNs 17 bærekraftsmål er grunnlag for kommunal planlegging.⁵

I tillegg er det flere nasjonale og regionale lover og forskrifter, forventninger og planer som legger føringer for den kommunale planleggingen:

- Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2019–2023
- Statlige planretningslinjer
- Rikspolitiske retningslinjer
- Nasjonale strategier
- Fylkesplaner for Nordland
- Andre nasjonale og regionale planer og strategier av relevans for planstrategien

2.3 Prioriterte satsingsområder i Lødingen kommune

Kommuneplanens samfunnsdel inneholder strategiske satsingsområder for perioden 2009 – 2021:

- Næringsutvikling
- Regionalt samarbeid
- Rekruttering og kompetanse
- Bo, ferie- og fritidskommune

Satsingsområdene må sees på i sammenheng med utviklingstrekk og utfordringene for kommunen. En revidert samfunnsdel må også ta stilling til om dette skal være prioriterte satsingsområder i årene framover.

⁵ Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2019–2023, KMD:

<https://www.regjeringen.no/contentassets/cc2c53c65af24b8ea560c0156d885703/nasjonale-forventninger-2019-bm.pdf>

3. UTVIKLINGSTREKK OG UTFORDRINGER

Utfordringsbildet er basert på lokalt kunnskapsgrunnlag, data fra offentlige registre, *Folkehelseprofil 2020* fra Folkehelseinstituttet, nasjonale og regionale føringer samt globale trender og endringer som utfordringer knyttet til klimaendringer, demografiske endringer, økende globalisering og digital transformasjon.

De følgende kapitlene er oppført med overskrift tilsvarende det som anbefales i Kommunal- og moderniseringsdepartementets veileder for utarbeidelse av planstrategi⁶.

3.1 Befolkningsutvikling og sammensetning

Lødingen kommune har (per 1.1.2020) 2 034 innbyggere. I perioden 2000 til 2020 er folketallet redusert med 437 innbyggere, nedgangen er på 17,7 %. Fødselsoverskuddet og nettoflytting har til sammen en negativ utvikling for folketilveksten. Økt Innvandring har medført at nedgangen i befolkningen ikke har vært større.

Framskrivninger mot 2040 viser fortsatt negativ utvikling i folketallet. Hovedtrekkene for aldersfordelingen viser følgende:

- fødselstallet er forventet å være på samme nivå fremover, ca. 12 personer per år
- andelen arbeidsføre i alderen 20-66 år vil bli mindre
- antall personer over 67 år øker, og eldre utgjør en stadig større andel av innbyggerne.

Dette innebærer at arbeidsstyrken reduseres, relativt og absolutt, mens omsorgsbehovet må forventes å øke.

3.2 Levekår og folkehelse

Alle faktorer som påvirker helse, og som er sosialt ulikt fordelt i befolkningen bidrar til å opprettholde sosiale ulikheter i helse. Sosiale ulikheter i helse beskrives som systematiske forskjeller i helse som følger sosiale og økonomiske kategorier, særlig yrke, utdanning og inntekt. Jo lenger utdanning og høyere inntekt en gruppe har, jo høyere andel av gruppen har god helse⁷.

Kommunens folkehelseprofil for 2020 har lokalt bærekraftige samfunn som tema.⁸ Indikatorer der kommunen fremstår positivt er at få personer over 45 år leier bolig, det vil si at flere i Lødingen eier sin egen bolig. Valgdeltakelsen 2019 er også høyere enn snittet for fylket og hele landet, og kan være en indikator på tillit til medmennesker og samfunn.

De mest negative indikatorene i folkehelseprofilen er allerede kjent fra tidligere. Lødingen har en lav andel 30-39-åringene som har fullført videregående eller har høyere utdanning. Kommunen har en større andel 17-åringene med overvekt og fedme enn landet som helhet. Nesten hver femte person har vært i kontakt med fastlege eller legevakt for psykiske symptomer og lidelser. I tillegg viser statistikk at Lødingen har flere barn i husholdninger med vedvarende lavinntekt. Hjerne- og

---

⁶ Kommunal planstrategi, veileder KMD:

<https://www.regjeringen.no/contentassets/83801c9c858d402ea2958e1930fc421a/t-1494.pdf>

⁷ FHI Sosiale helseforskjeller i Norge <https://www.fhi.no/nettpub/hin/grupper/sosiale-helseforskjeller/>

⁸ Folkehelseprofil 2020, FHI: <https://khp.fhi.no/PDFVindu.aspx?Nr=1851&sp=1&PDFaar=2020>

karsykdommer øker blant innbyggerne og med vekst i gruppen av eldre er det å forvente at aldersrelaterte sykdommer øker i omfang.

Ungdata undersøkelsen viser at unge i Lødingen i stort opplever sosial støtte fra nære personer. Men det forekommer mobbing i større grad enn i fylket og landet som helhet.

Under halvparten av ungdommene i Lødingen oppgir at de er fornøyd med lokalmiljøet, betydelig under landsgjennomsnittet. Mange opplever at det er gode tilbud med hensyn til idrettsanlegg og kulturtilbud, der også en stor andel deltar. Ungdommene savner et bedre kollektivtilbud og arenaer for å møte andre unge på fritiden. En stor del av ungdommene bruker to timer eller mer foran en skjerm i løpet av dagen. Tre av fem ungdommer er fornøyd med egen helse.

Det er viktig å sette inn tiltak for å forbedre folkehelsen. Sosial bærekraft må tydeligere vises og integreres tilstrekkelig i planarbeidet, hovedsakelig gjennom Kommuneplanens samfunns- og arealdel, og videre følges opp i kommunedelplaner, handlingsplaner og økonomiplanen. Tillit, trygghet, tilhørighet og tilgang til goder som arbeid, utdanning og gode nærmiljø må utredes nærmere. Særlig fokus på barn og unges oppvekstvilkår er viktig for å redusere fremtidige konsekvenser av uhelse. Den demografiske utviklingen viser økt antall og økt andel eldre og det må planlegges i forhold til dette.

Kommuneplanens samfunnsdel er et særlig viktig verktøy for å prioritere og samordne hva kommunen skal satse på, og hvor. Hvis planleggingen skal virke, må kommunen følge opp med tiltak i handlingsplaner, for eksempel til *Helse- og omsorgsplan* eller handlingsdel til *Plan for fysisk aktivitet, idrett og folkehelse*. Tiltak kan f.eks. være tilrettelegging av områder som stimulerer til fysisk aktivitet og som er lett tilgjengelig for alle, uansett kulturell bakgrunn eller fysisk/psykisk funksjonsnedsettelse.

3.3 Næringsliv og sysselsetting

Grad av sysselsetting og inntektsnivå blant kommunens innbyggere påvirker levekår og helse. Samtidig bidrar høy sysselsetting med verdiskaping både i form av skatteinntekter og lokal kjøpekraft, og tilskudd av verdifull kompetanse. Samlet sett er det en negativ trend i antall arbeidsplasser i kommunen. Sentralisering i arbeidsmarkedet skaper store utfordringer for mindre tettsteder som Lødingen.

Antallet arbeidsplasser i 2019 er på laveste nivå siden år 2000. Antall sysselsatte er redusert fra 1001 til 845 personer i perioden. Både offentlig og privat sektor har en negativ trend, men privat sektor har størst nedgang. En tiltakende utfordring i åra framover er færre yrkesaktive og flere eldre. Befolkningsframskrivninger viser at gruppen 16-66 år synker jevnt frem mot 2040. En fortsatt negativ befolkningsutvikling vil ha stor påvirkning på sysselsettingsutviklingen fremover.

Etablerte bedrifter går godt, spesielt bedrifter innenfor marine næringer. Det er også god aktivitet i landbruket. Varehandel, hotell og restauranter og andre forretningsmessige tjenester er det største næringssegmentet, men også det som har størst tilbakegang i antall sysselsatte.

Fylkesplan for Nordland har en visjon om et attraktivt Nordland med funksjonelle bo- og arbeidsregioner og transportinfrastruktur og kollektivtilbud som gir gode muligheter for dagpendling. Arbeidsmarkedet i Lødingen ligger slik til at det er mulighet for å bo i Lødingen og jobbe i forhold til arbeidsmarkedet i Harstad eller Sortland og omvendt. Næringslivet i de nærmeste byene og

områdene rundt vil derfor påvirke mulighetene for å bo i Lødingen. Per 2019 var det, likt tidligere år, flere som arbeidspendlet ut av Lødingen, enn inn til kommunen.

Reiselivet i Nord-Norge er i en svært positiv utvikling og vokser i alle sesonger. Reiselivets verdiskaping er i vekst i alle Vesterålskommunene. Lokalt har liten hotellkapasitet medført at flest gjestedøgn tilbringes på campingplasser i Lødingen og nærområdene. Av samme grunn har også Airbnb blitt en svært populær overnattingsform. Lødingen har også et stort antall fritidseiendommer. Det som på sikt kan påvirke reiselivssektoren er en økende bevissthet om reiseaktivitetens påvirkning på klimaet. Søkelys på bærekraftig reiseliv vil derfor være svært viktig for næringen.

Kommunen har behov for en oppdatert strategisk næringsplan for å møte utfordringene som kommer. Den kommunale organisasjonen har ikke dedikerte ressurser til å følge opp næringsarbeidet. Fra juni 2020 er det forutsatt at Lødingen Havn KF skal ivareta dette.

Plan for bærekraftig reiseliv og besøksforvaltning må vurderes sett i lys av økt turisme. En god start er å legge en plan for dette i kommuneplanens samfunnsdel. Samfunnsdelen må også ligge til grunn for strategisk næringsplan.

Kulturminner og kulturmiljø er viktig for identitet og tilknytning og en viktig ressurs for næringsutvikling. Lødingen har blant annet samisk tilstedeværelse i kommunen nå og bak i tid. Kommunene har hovedansvaret for å identifisere og forvalte verneverdige kulturminner i tråd med nasjonale mål. Et ledd i dette vil være å utarbeide en kulturminneplan. Sametingets planveileder vil hjelpe med veiledning for sikring av naturgrunnlaget for samisk kultur, næringsutøvelse og samfunnsliv.

3.3.1 Arbeidskraft og kompetanse

Arbeidsledigheten i Lødingen i november 2019 var på 2,6 prosent. Dette er høyere enn landsgjennomsnittet og høyere enn gjennomsnittet i Nordland.

84 % av de som har sin arbeidsplass i Lødingen bor i kommunen. Av alle sysselsatte i kommunen er det 20 % som pendler ut av kommunen. Antallet pendlere er forholdsvis lik de siste fem årene.

Utdanningsnivået i Lødingen kommune har endret seg mye siden 1970. Som i landet for øvrig er befolkningen mere skolert. Tall fra SSB viser at Lødingen ligger under landsgjennomsnittet med hensyn til utdanning på høgskolenivå (2019). Det er imidlertid flere som har bestått videregående utdanning i Lødingen enn landet for øvrig. Tross dette viser tall fra folkehelseprofilen at andelen personer mellom 30-39 år i Lødingen som har høyeste fullførte utdanning fra videregående skole eller høyere utdanning er veldig lav (66 %) sammenlignet med landsnittet (80 %). Det er ikke egne tall på frafall for elever i videregående skole som er fra Lødingen. Statistikken omfatter elever for hele Vesterålen. Frafall fra videregående skole er relativt sett redusert fra 2009 til 2018, men det er fortsatt en av fire som ikke fullfører.

Veksten i befolkning i Norge skjer i dag i de større tettstedene og byene. Det fører til utfordringer for mindre kommuner som Lødingen. Ungdommer og flere i den produktive delen av befolkningen søker seg vekk for å ta utdanning og søke seg arbeid utenfor kommunen. For å beholde og tiltrekke seg kompetanse og arbeidskraft; for å få folk å flytte til kommunen, er det nødvendig å legge til rette for fortsatt samarbeid med nabokommuner. For eksempel samarbeid om næringsutvikling og kompetanseheving.

3.4 Boligbygging

Antall boliger har de siste årene vært stabilt med kun fem nye boliger de siste fem årene. Langt de fleste nybygg oppført etter 2015 er fritidsboliger, 26 enheter. Boligmarkedet preges av få boliger i markedet, og flere opplever utfordringer med å finne bolig i kommunen. Det er størst andel eneboliger som boligtype i Lødingen. De fleste er selveiere og leiemarkedet utgjør en liten del. Tilbud på arbeidsplasser og et fungerende boligmarked er avgjørende for å beholde og trekke nye innbyggere til kommunen.

Et økt antall eldre og enslige samt flere mindre husholdninger gir behov for mer variert boligmasse. Behovet for omsorgsboliger og sykehjem må ses i sammenheng med utviklingen i boligmarkedet og tilgangen på tilrettelagte og universelt utformede boliger.

Regjeringen er opptatt av at lokal boligpolitikk er integrert i kommunens strategi for samfunnsutvikling, der ulike behov sees i sammenheng. Kommuneplanens samfunnsdel, arealdel og *Boligsosial plan* er gode planleggingsverktøy for å ivareta dette.

Det er hensiktsmessig å utarbeide et arealregnskap i forbindelse med revisjon av kommuneplanens samfunnsdel. Et arealregnskap byr blant annet på beskrivelse av boligbehov, boligpreferanser osv. Regnskapet vil også ligge til grunn for utformingen av de overordnede arealpolitiske retningslinjene i samfunnsdelen.

3.5 Miljø og klima

Arealbruk påvirker både naturmangfold, klima og de mulighetene naturen har til å levere de økosystemtjenestene vi mennesker er helt avhengige av. For å sikre at økosystemene forvaltes på en bærekraftig måte, er det avgjørende at vi vet hva vi har og hva vi forbruker. Til dette trengs et arealregnskap/naturregnskap, som grunnlag for arbeidet med kommuneplanen.⁹

Kommunen har pålegg om å planlegge for reduksjon i utslipp av klimagasser og en effektiv og miljøvennlig energibruk. Dette går fram av *Statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning*. For Lødingen kommune er det viktig å gjøre sin del av den globale dugnaden i kampen mot klimaendringene. Ved å gjennomføre målrettede tiltak på de områder kommunen kan bidra best til reduserte klimagassutslipp, bidrar kommunen i å oppfylle nasjonale og internasjonale klimamål.

Kommunens utslipp av klimagasser, og arealbruk som vil påvirke utslipp av klimagasser, er delt i tre deler: Klimagassutslipp fra kommunen som bedrift, fra kommunen som samfunn og fra endret arealbruk. Kommunene i Vesterålen og Lødingen samarbeider om utvikling av et helhetlig kunnskapsgrunnlag gjennom *Plan- og klimanettverk Vesterålen*.

Lødingen kommune mangler et miljøstyringssystem som viser miljø- og klimaregnskap for kommunen som bedrift. Lødingen er en liten kommune med økning i klimaintensitet og med økende

---

⁹ Sikring av neste generasjons natur og helse, Norsk friluftsliv <https://norskfriluftsliv.no/wp-content/uploads/2020/04/Oppdatert-Planstrategi2020-guide.pdf>

energiintensitet for elektrisitet i kommunen som samfunn¹⁰. Størstedelen av utslippene kommer fra sjø- og veitransport og fra jordbruk, mens stasjonær forbrenning av fossile brensler til oppvarming er nærmest faset ut. Kommunens arealbruk binder betydelig mer klimagasser enn det slippes ut. Utslippene fra endret arealbruk og utbygget areal er mellom 2010 og 2015 stabilt.

Husholdningene og jordbruket står for mesteparten av elforbruket. At energiintensiteten for elforbruk er økende må studeres nærmere. Om det er utfasingen av fossil forbrenning til varme, som erstattes av elektrisitet, eller om det bare er en generell økning bør sees på, før en iverksetter tiltak.

Energi- og klimaplan for Lødingen kommune ble vedtatt i 2010. Planen har fokus på energi og klimautfordringer med hovedmål og delmål. Det er også utarbeidet en handlingsplan med tiltak. Endringer globalt, fremfor alt klimaendringer, gir nye statlige og regionale føringer og krav. Det er behov for en omfattende revisjon, med relevante tiltak og spesifikke mål om reduksjon i klimagassutslipp. Gjeldende plan må tas med som underlag i videre planlegging av kommuneplanens samfunnsdel, arealdel og ved revidering av kommunedelplan for energi og klima.

I utarbeidelse av arealplaner bør det stilles krav om vurdering av hvordan endret arealbruk påvirker klimagassutslipp. Dette kan stilles allerede i samfunnsdelens arealstrategi.

3.6 Transport og infrastrukturbygging

Infrastruktur for transport og kommunikasjon er viktig for å gi konkurransekraft og tilby velferdstjenester. For Lødingen blir dette ekstra viktig da det bidrar til å opprettholde bosetning. *Nasjonal transportplan 2018-2029* har fokus på framkommelighet, reduksjon i transportulykker og reduksjon av klimagassutslipp og andre negative miljøkonsekvenser. *Regional transportplan Nordland 2018-2029* har som hovedmål at kollektivtransport skal bli førstevalget ved reiser i og mellom byer og regioner.

I forbindelse med målene i nasjonal transportplan har Statens vegvesen planlagt utbygging av Hålogalandsvegen mellom Sortland og Evenes. Den nye veien korter ned kjøretiden fra Lødingen til Sortland, Harstad og Evenes lufthavn. Trafikken gjennom kommunen over Kåringen og Kanstad forventes å bli betydelig redusert.

God standard på veinettet og annen teknisk infrastruktur er viktige rammevilkår for næringslivet. Store deler av veinettet i Lødingen kommune har lav standard, og er ikke tilpasset dagens trafikk. Trafikksikkerheten, spesielt for myke trafikanter, må forbedres. Kollektivtransporten må også videreutvikles for å nå overordnede mål.

Kommunen har betydelige utfordringer knyttet til vann- og avløpsnett. Sektoren har et betydelig investeringsbehov i årene framover.

---

¹⁰ Sektorfordelte utslipp per år, Miljødirektoratet og SSB tabell 10314 og 06913

<https://www.miljodirektoratet.no/tjenester/klimagassutslipp-kommuner/?area=503&sector=-2>

<https://www.ssb.no/statbank/table/10314/>

<https://www.ssb.no/statbank/table/06913/>

Gjennom kommuneplanens samfunnsdel og arealdel kan kommunen planlegge overordnede føringer. Med hovedplaner for vei/trafiksikkerhet og vann/avløp, kan planleggingen konkretiseres i mål og tiltak.

3.7 Langsiktig arealbruk.

En overordnet arealstrategi i kommuneplanens samfunnsdel gjør arealplanene bedre tilpasset samfunnets behov og utfordringer. En oppdatert arealdel i kommuneplanen gir økt forutsigbarhet for innbyggerne. Det er viktig å samordne bolig- og arealplanleggingen med andre områder, f.eks. tilpasse samfunnet til klimaendringene, skape sosialt bærekraftige samfunn og redusere nedbygging av dyrka mark og natur, samtidig som lokale behov ivaretas.

Tilrettelegging av områder for bolig-, fritidsbolig- og næringsformål i kystsonen ses i sammenheng med natur- og kulturmiljø, friluftsliv, landskap, reindrift og allmenhetens interesser. Nasjonale myndigheter legger vekt på fortetting, transformasjon og gjenbruk av eksisterende bygningsmasse slik at jordbruksareal og viktige natur- og friluftsområder ikke blir omdisponert når det finnes alternativer.

Strandsonen er særdeles viktig å bevare som et attraktivt og tilgjengelig område for friluftsliv og naturopplevelse. Endringer i arealbruk er i dag den viktigste påvirkningsfaktoren for naturmangfoldet og viktige kulturhistoriske verdier. Mange inngrep som hver for seg er begrenset, kan i sum ha en stor negativ virkning. Fortetting av eksisterende fritidsboligområder betyr mindre press på natur- og friluftsområder. Fortetting må også ses i sammenheng med sosial bærekraft.

Planlegging av arealbruk og transportsystem skal fremme samfunnsøkonomisk effektiv ressursutnyttelse, god trafiksikkerhet og effektiv trafikkavvikling der det er mulig. Planleggingen i kommunen skal bidra til å utvikle et bærekraftig tettsted, legge til rette for verdiskaping og næringsutvikling, og fremme helse, miljø og livskvalitet i tråd med nasjonale forventninger og retningslinjer.¹¹ I forbindelse med ny arealdel ses det på nye arealer for råstoffutvinning.

Utbygging i Lødingen har i flere år blitt preget av en praksis som delvis er i strid med statlige og regionale retningslinjer. Samtidig er det lite utbyggingspress i kommunen. Det meste som bygges er hytter. Dette må ses på i planleggingen i sammenheng med ønsket arealbruk.

Kommuneplanens arealdel er under revisjon. I dette arbeidet må fremtidig behov for bruk av arealer belyses tydelig. Områder for utvikling av spredt bolig og fritidsbebyggelse må planlegges. En nedre byggegrense som ivaretar 100-metersbeltet i strandsonen bør utarbeides.

3.8 Kommunal tjenesteyting og forvaltning og utfordringene framover innenfor kommunens tjenesteområder

Lødingen kommune er organisert etter formannskapsmodellen. Dette er hovedmodellen i kommuneloven, og innebærer at formannskapet velges av kommunestyret etter partienes forholdsvis representasjon i kommunestyret. Kommunestyret er øverste politiske organ, og fatter vedtak på vegne av kommunen, så langt ikke annet følger av lov eller delegeringsvedtak.

---

¹¹ Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2019–2023

<https://www.regjeringen.no/contentassets/cc2c53c65af24b8ea560c0156d885703/nasjonale-forventninger-2019-bm.pdf>

Kommunens administrasjon og virksomhetsområder er fra mai 2020 organisert i en to-nivåmodell, der 12 avdelinger forholder seg direkte til kommunedirektøren.

Lødingen kommune som bedrift ligger over landsgjennomsnittet på sykefravær. Hele landet har et snitt på 5,90 % i 2019. Snittet for sykefravær i kommuneorganisasjonen lå på 10,9 %. Snittet for sykefravær i kommuneorganisasjonen har økt jevnt siden 2013.

3.8.1 Økonomi

Rammebetingelsene er bestemmende for utviklingen og kvaliteten på de kommunale tjenestene. Flere år med svake økonomiske resultater fram mot 2020 medfører strammere økonomiske rammer. Dette påvirker tjenesteproduksjonen. For å møte dette er det viktig å inkludere dette i all planlegging for perioden.

3.8.2 Helse og omsorg

Helse- og omsorgssektoren i Lødingen kommune har over flere år vært i til dels betydelig økonomisk ubalanse.

Utfordringene i sektoren handler i store trekk om:

- økt levealder og flere eldre medfører økt behov for pleie- og omsorgstjenester,
- et særlig stort antall ressurskrevende brukere relativt til kommunestørrelsen,
- pasienter og brukere får mer kompliserte diagnoser som krever høyt omsorgsnivå (bemanning) og økt kompetanse og
- for svak fokusering av ledelse og ressurser til ledelse.

I 2018 ble det gjennomført et eksternt forprosjekt med gjennomgang av driften av helse og omsorg, som endte opp i en sluttrapport med anbefalinger til tiltak, mer kjent som *Sødermannrapporten*.

Rekruttering av kvalifisert personell er en vedvarende utfordring, likt de andre sektorene i kommunen. En annen utfordring er å levere tjenester til alle som trenger det i kommunen, uavhengig av brukerens bosted.

Det må ses på muligheter å få til mer samarbeid mellom avdelingene for en bedre utnyttelse av bemanningsressurser og kompetanse. Tjenestetilbudet innom helse og omsorg må også ses i sammenheng med kommunens arealstrategi og arealutvikling.

3.8.3 Oppvekst

De siste årene har det vært en økt ressursbruk mot barn med særskilte behov. Spesielt ser man et økende behov ved overgangen til ungdomsskolen. Økende behov for spesialpedagogisk ressurs vises igjen i drift- og lønnsutgifter. Det må studeres nærmere hva som gjør at antall elever med spesielle behov øker og hvilke tiltak som må møte behovene. Også i skolesektoren er rekruttering av kvalifisert personell en utfordring.

Elevundersøkelsen viser ingen større utfordringer, men noen indikatorer synliggjør tiltaksområder for et godt og inkluderende læringsmiljø. For eksempel arbeidsro i timene, elevenes mulighet for å påvirke og vurdere sitt eget skolarbeid og motivasjon og glede til å gå på skolen.

Foreldrenes samarbeid med skolen samt deltagelse og involvering i egne barns skolegang er viktig for elevenes skolefaglige prestasjoner og situasjon i skolen. I Lødingen ønskes det større involvering av foreldrene for mer aktivitet og engasjement i utviklingen av skolen og for barnets skolegang.

Fra høsten 2020 begynner innføring av nye læreplaner. De nye læreplanene blir innført trinnvis og krever mye i form av forberedelser og innarbeiding.

Skolene i Lødingen er godkjent som *Trafikksikre skoler*. Det må arbeides videre med fysiske trafikksikringstiltak på begge skolesteder. Det arbeides for å få godkjenning som *Helsefremmende skole*.

3.8.4 Samfunnssikkerhet og beredskap

Kommunens beredskapsplan oppdateres fortløpende med grunnlag i erfaringer fra beredskapsøvelser og kontaktpersoner. Kommunen har for tiden ikke en helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS) i henhold til sivilbeskyttelsesloven.

3.8.5 Digitalisering

Blant de nasjonale forventningene til kommunal planlegging er at kommunene tar i bruk digitale dialogløsninger¹². Hovedmålet i *Digitaliseringsstrategi for offentlig sektor* er en enklere hverdag for innbyggere og næringsliv. Dette deles opp i tre delmål; bedre tjenester, effektiv offentlig ressursbruk og økt verdiskaping.¹³

Frem til nå har kommunens digitale infrastruktur vært robust nok å ta veksten i antall brukere og møte kompleksiteten i systemene som benyttes. Sammenlignet med mange andre kommuner er imidlertid digitalisering av tjenester kommet i gang i begrenset omfang. Kostnader til digitalisering av tjenester kommer til å øke. Økt satsing på digitalisering, gjort på rett måte, kan imidlertid føre til billigere og mer effektiv tjenesteproduksjon totalt sett.

Digitalisering har potensial til å gjøre samfunnsstrukturen og utviklingsmulighetene i kommunen attraktive for både boende og besøkende. Dette forutsetter en tydelig strategi og satsing på å utvikle nødvendig digital infrastruktur.

3.8.6 Klima og miljø

Lødingen kommune har kildene for å finne data på energibruk i kommunale bygg, energibruk i transport, innkjøp og avfall, men har per i dag ikke samlet sammen datasettene i et miljøstyringssystem. For en liten kommune er det en omfattende jobb og derfor kan det være lønnsomt å bli miljøsertifisert. Kommunen har mye å hente på å ha et miljøstyringssystem eller miljøsertifisering, spesielt i dag da regjeringen forventer en bærekraftig utvikling i hele landet.

3.9 Interkommunalt samarbeid

Samarbeid på tvers av kommunegrensene bidrar til å identifisere og avklare interkommunale planoppgaver. I tillegg vil samhandling med fylkesmann og fylkeskommune bidra til god dialog om planbehov som følge av nasjonale føringer og regionale utfordringer.

Lødingen deltar i flere interkommunale samarbeidsfora og nettverk. Det er hensiktsmessig å spisse samarbeidet der felles oppgaveløsning i regionen kan gi bedre tjenester.

Lødingen er med i regionalt kompetansekontor (RKK) for Vesterålen. Lødingen sender inn kommuneorganisasjonens samlede behov for kompetanse til RKK. Oppsamlingen av behovet fra

---

¹² Nasjonale forventninger til regionale og kommunal planlegging 2019-2023

¹³ Digitaliseringsstrategi for offentlig sektor 2019–2025 <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/en-digital-offentlig-sektor/id2653874/>

avdelingene i kommunen varierer stort, noen avdeling jobber aktivt med kompetanseplanlegging og andre gjør det ikke. Regionalt kompetansekontor for Vesterålen og Lødingen har som hovedoppgave å se til at kommunene får tilbud om etterutdanning for sine ansatte i samsvar med kommunale, regionale og nasjonale planer og prioriteringer. De utarbeider en 2-årig regional handlingsplan for kompetanse. Lødingen har ikke overført dette i en lokal overordnet kompetanseplan som er forankret i budsjettarbeid og økonomiplan. Det er kun helse og omsorg som har en utarbeidet kompetanseplan for deler av sine tjenester.

I Vesterålen pågår planarbeid og samarbeid som berører alle virksomhetsområder i kommunen. Regionrådet drøfter egnede plan tema der det ligger til rette for gode samarbeidsløsninger. *Interkommunal kystsonenplan for Vesterålen* er et eksempel på dette.

4. VURDERING AV PLANBEHOV

4.1 Kommuneplanens samfunnsdel

Gjeldende samfunnsdel ble vedtatt 2009. Samfunnsdelen ble foreslått revidert i planstrategi for 2013-2016 med oppstart i 2014. Etter vedtak i kommunestyret ble dette stanset med bakgrunn i arbeidet med kommunereformen. Samfunnsdelen ble prioritert igjen i planstrategi for 2016-2019, men er ikke påbegynt.

FNs bærekraftsmål skal ligge til grunn for all samfunns- og arealplanlegging. Kommuneplanens samfunnsdel, med arealstrategi, er et viktig verktøy for å ivareta miljømessig, sosial og økonomisk bærekraft. Planen må ha realisme med tanke på nåværende utfordringer og utviklingstrekk i kommunen og ha realistiske mål og visjoner. På den måten blir dokumentet hensiktsmessig i å gi retning for kommunen, inkludert å skape sammenheng med øvrig planlegging, virksomhet og økonomi.

Visjonene i gjeldende samfunnsdel er til dels koblet til Lødingen som samfunn anno 2009. Utviklingen da som nå viser et synkende innbyggertall med økende andel eldre og at mennesker bosetter seg mer sentralt. I planen savnes en tydelig arealstrategi. Flere utviklingstrekk oppfattes på en annen måte i dag enn i 2009; folkehelseproblemer, klimaendringer, økende globalisering og en digital transformasjon.

Nye nasjonale føringer, nye og endrede utfordringer og utviklingstrekk i Lødingen kommune gjør at revidering av samfunnsdelen bør startes opp.

4.2 Kommuneplanens arealdel

Gjeldende plan er fra 1994 og er på flere områder utdatert sett opp mot aktuelle lover, retningslinjer og utviklingstrekk. I tillegg er planen i praksis forvitret som følge av en rekke dispensasjoner. Dette fører til mer administrativt arbeid ved saksbehandling og manglende helhetsgrep i arealbruken.

Revidering av kommuneplanens arealdel har pågått siden 2008, med nystart høsten 2017.

Kommuneplanens arealdel var til behandling i kommunestyret i september 2019, med innstilling om å vedta plan med endringer under forutsetning av at revidering skulle starte tidlig i valgperioden 2019-2023. Saken ble utsatt slik at innspill og merknader kunne vurderes og behandles (innspill og merknader fra folkemøter, høring og offentlig ettersyn i perioden 23.02.2018 til 30.04.2018), KS sak – 91/19.

Arbeidet med kommuneplanens arealdel må sluttføres slik at det finnes en forutsigbarhet om samfunnsutvikling og arealbruk i kommunen. Det er lagt ned mye tid og ressurser i planarbeidet. Arbeidet burde derfor også prioriteres slik at dokumenter og arbeidsgrunnlag ikke blir så utdatert at prosessen må begynne fra start.

Fylkesmannen i Nordland har i innspill til planstrategien på det sterkeste oppfordret kommunen om å gjennomføre avsluttende behandling av kommuneplanens arealdel.

Ny arealdel av kommuneplanen vil bli laget i digitalt format. Det er da mulighet for å se hele arealet for kommunen som én plan. Dette reduserer behovet for egne kommunedelplaner.

4.3 Interkommunal kystsoneplan for Vesterålen

Kystsoneplan for Vesterålen blir kommunens arealdel for sjøområdene. Den fremtidige planen omfatter Andøy, Bø, Øksnes, Sortland, Lødingen og Hadsel kommuner som hver for seg skal vedta planen.

28.2.2020 vedtok arbeidsutvalget i Vesterålen regionråd planprogrammet for interkommunal kystsoneplan. Norconsult er leid inn som prosjektleder og for utarbeiding av plan. Fremdriftsplan legger opp til endelig vedtak av plan før utgangen av 2021.

4.4 Digitalisering av arealplaner, Digitalt planregister og Kommunekart.

I forbindelse med *Norge digitalt* og etter loven, pålegges kommunene å digitalisere planverket for å forbedre dialog og medvirkning i kommunale planleggingsprosesser. Dette er del av regjeringens satsing på digitalisering av plan- og byggesaksprosesser¹⁴ og omfatter alle arealplaner, både kommuneplaner og reguleringsplaner. Gjennom arbeidet etableres et digitalt planregister og en innsynsløsning (Kommunekart) via internett. Dette vil gjøre planverket med tilhørende dokumenter lettere tilgjengelig for alle som har behov for disse opplysningene.

Arbeidet med digitalt planregister og digitalisering av reguleringsplaner er startet. Arbeidet er ikke knyttet direkte til en bestemt plan. I forbindelse med arbeidet vil det vurderes om det er planer som kan utgå.

4.5 Andre planoppgaver

Helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse er lovbestemt etter sivilbeskyttelsesloven § 14. Lødingen Kommune har per i dag ikke utarbeidet en helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS). Helhetlig ROS-analyse utarbeides og legges til grunn for beredskapsplanlegging. Fylkesmannen foreslår at helhetlig ROS-analyse kan utarbeides som en kommunedelplan.

Plan for fysisk aktivitet, idrett og folkehelse 2014 – 2018 beskriver behov og tiltak for å gi mulighet for fysisk aktivitet og trivsel for å forebygge livsstilssykdommer og lindre diagnoser. Handlingsdelen rulleres årlig og er et nødvendig grunnlag for søknad om spillemidler. Planen var prioritert for revidering i forrige planperiode og er påbegynt. Arbeidet er stoppet opp da folkehelsekoordinatoren sluttet i kommunen.

Utvikling og drift av kommunens helse- og sosialtjenester forutsettes styrt av kommuneplanen (samfunnsdelen). Dette burde også detaljeres nærmere og utdypes i en kommunedelplan. I planstrategi for 2013-2016 ble det vedtatt¹⁵ oppstart av arbeid med *helse og sosialplan* i 2014, som skulle erstatte *pleie- og omsorgsplan* fra 2006. Plannavn ble etter hvert endret til **Helse- og omsorgsplan**. Planen var prioritert i etterfølgende planstrategi for 2016-2019, men ble ikke utarbeidet. Planen er sentral med tanke på viktige strategiske valg kommunen skal gjøre i bl.a. fremtidens helse-, sosial- og omsorgstjenester. *Sødermannrapporten*¹⁶ fra 2018 burde brukes i arbeidet med planen. Planen bør også gi en oversikt og strukturere andre planer innom helse og

---

¹⁴ Om digital plandialog, KMD: <https://www.regjeringen.no/no/tema/plan-bygg-og-eiendom/plan--og-bygningsloven/plan/veiledning-om-planlegging/plankartsiden/plandialog/hva-er-digital-plandialog/id2472497/>

¹⁵ Kommunestyremøte 19.09.2013, sak 047/13

¹⁶ KS-63/18 vedlegg til vedtak, Kommunestyre Lødingen 14.06.2018

omsorg. Spesielt viktig er det å se til lovpålagt planlegging og hvilke planer dette kan inngå i, for eksempel planlegging av kommunens habiliterings- og rehabiliteringsvirksomhet.

Lødingen kommune har ikke en oppdatert **Strategisk næringsplan**. Planen var i de to tidligere planstrategiene prioritert bak ferdigstillelse av kommuneplanens samfunnsdel, men er ikke påbegynt.

Stedsutviklingsprosjektet som pågår i Lødingen hamn er et konkret tiltak for næringsutvikling. Dette må ses på i sammenheng ved utarbeiding av *Strategisk næringsplan*. Fylkesmannen anbefaler kommunen å prioritere arbeidet med å oppdatere kommunens strategiske næringsplan. I forbindelse med stedsutviklingsprosjektet har kommunen påbegynt **Detaljregulering for Lødingen hamn**.

Boligsosial plan (tidligere *Boligsosial handlingsplan*) er en kommunedelplan som sist ble vedtatt 2004. Planen var prioritert i forrige planperiode. Arbeidet er startet og legger opp til ferdigstillelse i løpet av 2021.

Fylkesmannen har i forbindelse med tidligere planstrategi 2013-2016 påpekt behov for en helhetlig **Oppvekstplan**. Planen ble ikke prioritert i perioden. Det finnes en gammel plan utarbeidet for perioden 2001-2004 som er utdatert. Planen skal vise hvordan de ulike tjenestene skal drives og utvikles i utvalgte satsingsområder i kommende år for at barn og unge skal ha en god oppvekst i Lødingen kommune. I arbeidet med planen må behovet for andre planer i sektoren vurderes. Forebyggende plan for barn og unge må vurderes inngå i oppvekstplan eller som egen temaplan.

Trafikksikkerhetsplan, er nødvendig for å kunne få statlige tilskudd til tiltak for trafikksikring. Gjeldende plan har planperiode frem til 2020 og er moden for gjennomgang og rullering. Regulering og bygging av fortau langs fylkesveg 693, nedsetting av fartsgrense i sentrum og bedre skilting og merking av fotgjengerfelt, er tiltak som er diskutert i flere år.

Hovedplan Vann ble vedtatt i 2015 med planperiode til og med 2020 og trenger rullering. *Hovedplan avløp* ble vedtatt i 1998 og trenger revidering. Ved revidering kan begge planer med fordel inngå i samme plan, **Hovedplan for vann og avløp**. Planen vil også inneholde tema om overvannshåndtering.

Kommunen mangler en **Hovedplan veg** som tar seg av forvaltning og utvikling av kommunale veger. *Plan for gatebelysning* var nevnt i planstrategi 2016-2019. Gatebelysning foreslås å være del av *Hovedplan veg*, som eget kapittel.

Energi- og klimaplan i kommunen har planperiode frem til og med 2020. Endringer globalt, fremfor alt av klimaendringer, gir nye statlige føringer og krav. Planen trenger en omfattende revisjon med relevante tiltak. Gjeldende plan med handlingsdel er et viktig grunnlag for ny plan. Det burde vurderes om kommunedelplanen kan gjennomføres som et interkommunalt samarbeid. Utfra felles plan kan kommunen selv utarbeide handlingsdel med tiltak.

Det arbeides for tiden med en ny **Strategisk havneplan for Lødingen**, i regi av Lødingen havn KF. Ferdigstillelse av planen skjer i løpet av 2020.

Kommunene har hovedansvaret for å identifisere og forvalte verneverdige kulturminner i tråd med nasjonale mål. Et ledd i dette vil være å utarbeide en **Kulturminneplan**.

Lødingen kommune har ikke utarbeidet egen **Kulturplan**. I utgangspunktet kan en slik plan ha status som kommunedelplan til Kommuneplanens samfunnsdel, og ha berøringspunkter med andre planer. Kulturplanen er en plattform og et verktøy for å utløse ressurser gjennom samarbeid med frivillige lag og foreninger, ildsjeler og gründere, kunstnere og profesjonelle kulturnæringsaktører, næringsliv, kulturinstitusjoner, stat og fylkeskommune. Samarbeidet kan omfatte bygg og utstyr, aktiviteter, finansiering, menneskelig innsats og kompetansedeling. Kommunestyret har i mai 2020 vedtatt en tidsramme for utarbeiding av *Kulturplan for Lødingen*.

Plan for bærekraftig reiseliv og besøksforvaltning må vurderes for å håndtere økt aktivitet i reiseliv og turisme på en hensiktsmessig måte. Dette kan også inngå som eget kapittel i strategisk næringsplan. En god start er å ta med temaet i kommuneplanens samfunnsdel.

Kompetanse og kunnskapsbaserte handlinger og tiltak er viktig i alle kommunens sektorer. Det må vurderes behov for en **overordnet kompetanseplan** for å jobbe mer systematisk og målrettet med kompetanse i Lødingen kommune. Planen må ses i sammenheng med *Regional handlingsplan for kompetanse i Vesterålen og Lødingen* og må videre forankres lokalt i budsjettarbeid og økonomiplan.

4.6 Planer som utgår eller tas inn i andre planer

Kommunen har flere foreldede planer, planer som er utdatert og som ikke brukes, og planer som er vanskelige å finne for at de ikke brukes. En ryddig planoversikt er til hjelp ved vurdering av planbehov.

Hamndalsprosjektet er et tiltak og ikke en plan. Tiltaket tas inn i tilsvarende plan: *Plan for fysisk aktivitet, idrett og folkehelse* og må reguleres i egen arealplan, og rapporteres i rullerende handlings- og økonomiplaner.

Kommunedelplanen **Fysisk aktivitet og naturopplevelser** fra 2002 består bare av et kart. Kommunen har et *turkart for Lødingen kommune* fra 2009 som inneholder samme informasjon. Planen utgår derfor som egen kommunedelplan. **Turkart Lødingen kommune** er ikke en plan og tas ut av planoversikten. Oppdatering av kartet kan vurderes å tas med som tiltak i *Plan for fysisk aktivitet, idrett og folkehelse*.

Gjeldende **Oppvekstplan** for perioden 2001-2004 er utdatert og ikke i bruk. Tidligere **handlings og virksomhetsplaner for barnehage og skole** er ikke rullert på mange år. Disse planer burde erstattes av ny oppvekstplan med handlingsdel. Planer utgår og tas ut av planoversikten.

Politivedtekter for Lødingen kommune tas ut fra planoversikten da det ikke er en plan.

Handlingsplanene *Psykisk helsevern* fra 1997 og *Tjenester til mennesker med psykiske lidelser* fra 1999 er utgått da de er erstattet med handlingsplanen *Psykiatritjenester* fra 2007. Kommunen har flere foreldede handlings- og virksomhetsplaner som er utarbeidet i helse og omsorg; **Pleie og omsorg** (2006), **Pleie- og omsorgsplan** (2006) og **Psykiatritjenester** (2007). Planene er utdatert og brukes ikke og bør derfor utgå.

Prosjektet **Oppbygging av mennesker og hus** er ikke en plan og fjernes fra planoversikten. Prosjektet er avsluttet.

Havneplan for Lødingen (1995) er utdatert og utgår.

Avgiftsregulativ for Lødingen havnedistrikt er ikke en plan og tas ut av planoversikten.

5. PRIORITERTE PLANER 2020-2023

Følgende planer prioriteres i perioden:

PLANENS NAVN	2020	2021	2022	2023	ANSVAR FOR UTARBEIDING
Kommuneplaner og andre overordnede planer					
Kommuneplanens samfunnsdel			Revidering		Kommunedirektør
Kommuneplanens arealdel	Revidering pågår				Plan og samfunn
Interkommunal kystsoneplan for Vesterålen	Under utarbeidelse				Plan og samfunn gjennom Vesterålen regionråd
Kommunedelplaner					
Helhetlig Risiko og sårbarhetsanalyse (ROS)		Ny			Kommunedirektør
Plan for fysisk aktivitet, idrett og folkehelse*	Revidering påbegynt				Kultur**
Trafikksikkerhetsplan*		Rullering			Teknisk drift
Energi- og klimaplan			Revidering		Kommunedirektør
Oppvekstplan			Ny		Oppvekst og utdanning
Helse- og omsorgsplan			Ny		Helse og omsorg
Fag/temaplan					
Boligsosial plan***	Revidering pågår				NAV Lødingen
Hovedplan for vann og avløp		Ny			Teknisk drift
Reguleringsplan					
Detaljregulering for Lødingen hamn		Ny			Plan og samfunn

* Krav om plan for å få statlige tilskudd eller annen typ av støtte.

** Arbeidet er stoppet opp da folkehelsekoordinatoren sluttet i kommunen. Ny ansvarsperson trengs.

*** Tidligere Boligsosial handlingsplan.

Handlings- og økonomiplaner samt beredskapsplaner rulleres årlig ved behov. Kommunens beredskapsplan skal til enhver tid være oppdatert, og som et minimum revideres en gang per år.

Forslag til utredninger og planer utenom vedtatt planstrategi i løpet av planperioden, skal fremstilles med finansiering og prioritet i henhold til prioriterte planer i listen ovenfor.

Tabell i kapittel 6 viser oversikt over planer.

6. PLANOVERSIKT

Planoversikt Lødingen kommune. Planer som ikke er utarbeidet, ikke vedtatt, vedtatte beredskapsplaner og reguleringsplaner er ikke med i planoversikten.

Plantype	Plannavn	Vedtatt	Planperiode	Status	Lovpålagt	Ansvar for utarbeiding	Kommentar
Kommuneplanens samfunnsdel	Kommuneplanens samfunnsdel	01.01.2010	2009-2021	Må revideres	Ja	Kommunaldirektør	Lovbestemt etter plan- og bygningsloven § 11-1
Kommuneplanens arealdel	Kommuneplanens arealdel	23.02.1994	1994-2004	Revidering pågår	Ja	Plan og samfunn	Lovbestemt etter plan- og bygningsloven § 11-1
Kommunedelplan	Kommunedelplan Kystsoneplan	11.10.2001	2001-2003	Revidering pågår	Ja	Plan og samfunn gjennom Vesterålen regionråd	Erstattes etterhvert av interkommunal kystsoneplan som er en del av kommuneplanens arealdel.
Kommunedelplan	Kommunedelplan Lødingen	23.02.1994	1994-2004	Se kommuneplanens arealdel		Plan og samfunn	Blir etter hvert erstattet av ny kommuneplans arealdel
Kommunedelplan	Kommunedelplan Vågehamn	23.02.1994	1994-2004	Se kommuneplanens arealdel		Plan og samfunn	Blir etter hvert erstattet av ny kommuneplans arealdel
Kommunedelplan med handlingsplan	Trafikksikkerhetsplan	23.02.2017	2016-2020	Må vurdere rullering/revidering		Teknisk drift	Krav om plan for å få statlige tilskudd: Utløser midler til tiltak for trafikksikring.
Kommunedelplan med handlingsplan	Energi- og Klimaplan	17.06.2010	2010-2020	Må revideres		Kommunaldirektør	
Kommunedelplan med handlingsplan	Plan for fysisk aktivitet, idrett og folkehelse	12.12.2013	2014-2018	Revidering startet		Kultur	Krav om plan for å få statlige tilskudd: Grunnlag for utdeling av spillemidler. Handlingsdelen rulleres årlig.
Kommunedelplan	Strategisk næringsplan	01.02.1995	-	Må revideres		Næring	Handlingsplan vedtatt i næringsstyret 04.05.2017
Handlingsplan	Hovedplan avløp	19.03.1998	-	Må revideres/rulleres		Teknisk drift	Blir etter hvert erstattet av ny hovedplan for vann og avløp.
Handlingsplan	Hovedplan vann 2015 - 2020	18.06.2015	2015-2020	Rullering må vurderes		Teknisk drift	Blir etter hvert erstattet av ny hovedplan for vann og avløp. EU direktiv (vanndirektivet) om forvaltningsplan.

Planstrategi 2020- 2023, Lødingen kommune
Vedtatt i kommunestyret 12.11.2020, Sak 99/20

Handlingsplan	Ruspolitisk plan		2009-2013	Skal revideres		NAV-Lødingen	
Handlingsplan	Boligsosial handlingsplan	14.10.2004	2005-2008	Revidering pågår		NAV-Lødingen	Blir erstattet av Boligsosialplan.
Handlingsplan	Vedlikeholdsplan kommunale bygg	20.06.2019	-	Årlig rullering ved behov		Eiendom	
Handlingsplan	Arkivplan	15.01.2019	2016-	Rullering ved behov	Ja	Stab og støtte	Arkivloven
Handlingsplan	Avfallsplan for Lødingen havn	07.09.2004	-	Revideres ved behov	Ja	Lødingen Havn KF	Forurensingsforskriften
Fag/temaplan	Retningslinjer for utøvelse av salg- og skjenkebevillinger i Lødingen kommune	25.06.2020	2020-2024	Rulleres/revideres hvert 4.e år	Ja	Plan og samfunn	Tilsvarende Kommunal alkoholpolitisk handlingsplan, Lovbestemt etter Alkoholloven § 1-7d
Handlingsplan	Virksomhetsplan for fysioterapitjenesten	15.01.2019	2019-2020	Revideres ved behov		Fysioterapitjenesten	
Handlingsplan	Lødingen kommune, Helse og omsorg, Veileder for avdelingsledere – Kompetanseheving til og med 10.sept - 2020	Savner dato	Frem til 10.09.2020	Må revideres		Helse og omsorg	Kompetanseplan for deler av helse og omsorg
Økonomiplan	Økonomiplan drift og investering	12.12.2019	-	Årlig rullering	Ja	Kommunaldirektør	Lovbestemt etter Kommune-loven § 44 og Plan- og bygningsloven § 11-1

7. KILDER

Digitaliseringsstrategi for offentlig sektor 2019–2025

<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/en-digital-offentlig-sektor/id2653874/>

FHI Sosiale helseforskjeller i Norge <https://www.fhi.no/nettpub/hin/grupper/sosiale-helseforskjeller/>

Folkehelseprofil 2020, FHI: <https://khp.fhi.no/PDFVindu.aspx?Nr=1851&sp=1&PDFAAr=2020>

Gode råd, Kommunal planstrategi og rullerende kommuneplanlegging i Nordland, Fylkesmannen i Nordland: <https://www.fylkesmannen.no/globalassets/fm-nordland/dokument-fmno/plan-og-bygg/plan--og-bygningsloven/gode-rad--kommunal-planstrategi-og-rullerende-kommuneplanlegging-i-nordland.pdf>

Kommunal planstrategi, Veileder T-1494, Kommunal- og moderniseringsdepartementet:

<https://www.regjeringen.no/contentassets/83801c9c858d402ea2958e1930fc421a/t-1494.pdf>

Kommunestyremøte 19.09.2013, sak 047/13

Kunnskapsgrunnlag 2020 Lødingen kommune

Lovdata, Plan- og bygningsloven <https://lovdata.no/lov/2008-06-27-71/>

Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2019–2023

<https://www.regjeringen.no/contentassets/cc2c53c65af24b8ea560c0156d885703/nasjonale-forventninger-2019-bm.pdf>

Om digital plandialog, KMD: <https://www.regjeringen.no/no/tema/plan-bygg-og-eiendom/plan--og-bygningsloven/plan/veiledning-om-planlegging/plankartsiden/plandialog/hva-er-digital-plandialog/id2472497/>

Sektorfordelte utslipp per år, Miljødirektoratet

<https://www.miljodirektoratet.no/tjenester/klimagassutslipp-kommuner/?area=503&sector=-2>

Sikring av neste generasjons natur og helse, Norsk friluftsliv <https://norskfriluftsliv.no/wp-content/uploads/2020/04/Oppdatert-Planstrategi2020-guide.pdf>

Statistisk sentralbyrå <https://www.ssb.no/>

